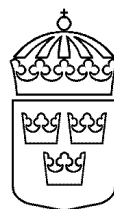

Riksdagens protokoll

2004/05:57

Lördagen den 8 januari

Kl. 10.00 – 10.12

Protokoll
2004/05:57

Tyst minut

Sammanträdet inleddes med en tyst minut för offren för naturkatastrofen i Sydostasien.

1 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2004/05:30 till finansutskottet
2004/05:50 till lagutskottet
2004/05:53 till bostadsutskottet
2004/05:55 till justitieutskottet
2004/05:56 till näringsutskottet
2004/05:58 till miljö- och jordbruksutskottet
2004/05:63 och 64 till justitieutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner skulle förlängas till *tisdagen den 1 februari*.

2 § Användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2004/05:SoU14
Användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien.

*Användning av
PKU-biobanken
för identifiering av
avlidna med anledning
av naturkatastrofen
i Sydostasien*

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Ett enhälligt utskott föreslår i det här betänkandet ändringar i användandet av PKU-biobanken för identifiering av avlidna. Vi gör det med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien, en naturkata-

strof som har drabbat ett oändligt stort antal människor i Sydostasien. Katastrofen är en global tragedi, och många av de drabbade är personer från Sverige. Antalet barn bland de omkomna bedöms kunna vara relativt stort eftersom de omkomna i stor utsträckning vistades i kustnära områden, på badstränder.

Vi har alla ett ansvar att göra vårt yttersta för att underlätta för dem som drabbats och överlevt. Som medmänniskor har vi det ansvaret. Som lagstiftare har vi också ett ansvar. Ett ansvar är att undanröja de hinder som kan försvåra eller förhindra en säker identifiering av de avlidna. I det arbetet kan användandet av PKU-biobanken vara inte bara önskvärt utan också en nödvändighet. Skälen är kända. Många av de döda kropparna har inte förvarats kallt i den utsträckning som hade varit önskvärt. Det innebär att en vanlig så kallad okulär identifiering är svår eller ibland omöjlig. Identifieringsarbetet försvåras också om många av de avlidna är barn, då barn i mindre utsträckning än vuxna har tandkort som annars kan användas som referensmaterial vid en identifiering. Det är också viktigt att i det här sammanhanget lyfta fram att avlidna normalt inte får föras ut från katastrofländerna till Sverige förrän en identitet har fastställts.

Utskottsinitiativet har föregåtts av samtal på partiledarnivå där samtliga partiledare har varit eniga om behovet av en skyndsam ändring i lagen om biobanker. För oss i utskottet har diskussionerna präglats av två perspektiv. Vi har delat partiledarnas uppfattning att det behövs en snabb ändring i lagen om biobanker för att underlätta en säker identifiering av avlidna. Vi har också velat försäkra oss om att det blir tydligt att ändringen av användning av PKU-biobanken enbart öppnar för identifiering av människor som har avlidit vid olyckor eller händelser där ett stort antal människor har omkommit. Vi har ett ansvar för att de som har samtyckt till att lämna vävnadsprover i PKU-biobanken också kan känna sig trygga i att dessa prover inte används på ett sätt som de inte skulle samtycka till.

Vi är övertygade om att de flesta delar socialutskottets uppfattning beträffande om en nära anhörig skulle avlida i en stor olycka, naturkatastrof eller liknande. Det är viktigt att kunna identifiera den personen så att anhöriga inte ska behöva leva i en kanske livslång osäkerhet. Om förutsättningen då är att man ska kunna använda personens vävnadsprover så är detta önskvärt. Vi tror att människor delar vår uppfattning i den frågan.

Vi menar också att det här behovet enbart kan uppstå i ett läge där ett stort antal avlidna är inblandade då det finns andra metoder som kan tillgripas när en person eller ett mindre antal personer avlider. Därför öppnar vi inte i det här lagförslaget för någon allmän användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna.

Normalt krävs det alltså ett samtycke för att material ur PKU-biobanken eller andra biobanker ska få användas för ett nytt ändamål. Jag vill understryka att ett enigt socialutskott anser att denna princip även i framtiden bör vara vägledande för hur material som förvaras i biobanker ska behandlas. Naturkatastrofen i Sydostasien har dock drabbat Sverige hårt och visat på behovet av att när så krävs snabbt och säkert kunna identifiera personer från Sverige som avlidit i liknande händelser – därav

förslaget till lagändring för att möjliggöra identifiering i samband med sådana specifika händelser.

Det förtjänar att lyftas fram att för att man ska kunna använda vävnadsprover ur PKU-biobanken krävs det en första preliminär identifiering. Man kan alltså inte använda PKU-biobanken till att identifiera grupper av individer utan enbart till att fastställa om det är fråga om en antagen och namngiven avliden.

Utskottet har remitterat det här lagförslaget till Lagrådet, som har kommit med berättigad kritik. Kritiken berör delvis beredningsunderlaget. Man har pekat på brister när det gäller kontakter med remissinstanser med mera. Socialutskottet är väl medvetet om det otraditionella sätt att lagstifta som dagens riksdagsbeslut innebär. Vi har ingen annan mening än att lagstiftning ska ske efter sedvanligt beredningsarbete. Vi har vägt nyttan och behovet av att underlätta identifieringsarbetet mot det berättigade kravet på ett mer traditionellt beredningsförfarande som bland annat innebär en remissomgång och den tidsutdräkt på veckor eller månader som det skulle innebära.

I den avvägningen har vi prioriterat att nu föreslå en lagändring.

Lagrådet har också lämnat synpunkter på innehållet i lagförslaget, och där har utskottet i viss utsträckning anpassat lagförslaget efter Lagrådets synpunkter.

Det förslag till lagändring som riksdagen ska behandla är tidsbegränsat. Det ska gälla till utgången av juni 2006. Utskottet förutsätter att regeringen sedan på lämpligt sätt återkommer med en redovisning av utfallet av den nu föreslagna lagändringen, och där inbegrips också de synpunkter från Lagrådet som utskottet av tidsskäl inte har beaktat nu.

Ett enhälligt utskott menar också att det finns skäl att återkomma till biobankslagen mot bakgrund av att Socialstyrelsen ska redovisa ett uppdrag senare under 2005.

Herr talman! Riksdagsledamöter och åhörare! Naturkatastrofen i Sydostasien har drabbat så många så hårt. Vi som inte har drabbats direkt och inte saknar någon nära anhörig eller vän kan nog inte förstå men kanske ana det oerhörda lidande som det innebär att vänta på besked om en nära anhörig eller vän.

Det initiativ i form av ett betänkande som ett enhälligt utskott nu lämnar till kammaren för beslut har inte följt det gängse beredningsförfarandet. Det har arbetats fram under stark tidspress.

Det är utskottets förhoppning att förslaget till lagändring när det gäller användandet av PKU-biobanken ska underlätta för identifiering av avlidna och att det ska snabba på processen när det gäller att fastställa avlidnas identiteter. Det är också utskottets förhoppning att det tydligt framgår att lagändringen inte innebär någon generell ändring av användandet av PKU-biobanken och att det endast är aktuellt att använda materialet när det är nödvändigt för en säker identifiering vid olyckor eller andra händelser där ett stort antal människor har avlidit och att lagändringen är tidsbegränsad till den 30 juni 2006.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i socialutskottets betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2004/05:57
8 januari

*Användning av
PKU-biobanken
för identifiering av
avlidna med anledning
av naturkatastrofen
i Sydostasien*

Prot. 2004/05:57
8 januari

Beslut

SoU14 Användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

3 § Kammaren åtskildes kl. 10.12.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

Prot. 2004/05:57
8 januari

Tyst minut	1
1 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid	1
2 § Användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien	1
Socialutskottets betänkande 2004/05:SoU14	1
Anf. 1 INGRID BURMAN (v)	1
Beslut	4
SoU14 Användning av PKU-biobanken för identifiering av avlidna med anledning av naturkatastrofen i Sydostasien	4
3 § Kammaren åtskildes kl. 10.12.....	4